

Dossier: E17-parking Waasmunster

Gefaseerd maaibeheer i.f.v. vlinderherstel

! Pilootproject voor Oost-Vlaanderen !

Evaluatie 2013

Dossier: E17-parking Waasmunster

Gefaseerd maaibeheer i.f.v. vlinderherstel

! Pilootproject voor Oost-Vlaanderen !

Evaluatie 2013

Inhoudstafel

1.	Inleiding	blz. 2
2.	Gezamenlijk overleg dd. 31/1/2013	blz. 2
3.	Chronologisch vervolg na 31/1/2013	blz. 5
4.	Evaluatie 2013 met vergelijkend cijfermateriaal	blz. 6
	4.1 Chronologisch verloop 2013	blz. 6
	4.2 Algemene conclusie 2013	blz. 9
	Extra aandachtspunt afsluiting i.f.v. inbrakenplaag	blz. 10

Bijlagen:

1:	maairegime E17-parking Waasmunster (meerjarenplan) (door Natuurpunt.Studie)	blz. 11
2:	maairegime planmatig E17-parking Waasmunster (door Natuurpunt.Studie)	blz. 12
3:	argumentatie maairegime (door Natuurpunt.Studie)	blz. 13
4:	publicatie hooibeestje door Natuurpunt Zuid-Waasland ..	blz. 16
5:	plaatsbepaling uitsparingen 2013 in zone C	blz. 17
6:	bekroning project	blz. 18
7:	publicatie in vlinderatlas (deel 1)	blz. 19
8:	publicatie in vlinderatlas (deel 2)	blz. 20
9:	artikel De Standaard 24/6/2013	blz. 21
10:	artikel Belang Van Limburg 22/6/2013	blz. 22
11:	publicatie op website Natuurpunt	blz. 23
12:	publicatie op website Vilt.be	blz. 25
13:	publicatie op website Belga (msn)	blz. 27
14:	publicatie op website Politics	blz. 28
15:	publicatie op website Knack	blz. 30
16:	publicatie door Natuurpunt Zuid-Waasland (deel 1)	blz. 31
17:	publicatie door Natuurpunt Zuid-Waasland (deel 2)	blz. 32

1) Inleiding: wat voorafging

Aansluitend met het dossier van 2010, 2011 en 2012 (kan op verzoek elektronisch bezorgd worden). Inhoud:

- * problematiek onverantwoord maaibeheer (2010);
- * voorstellen tot remediëring met duidelijke win-win situatie voor alle betrokken partijen (stoppen sluikstorten, vlinderherstel en forse bezuinigingen op de koop toe)(2010);
- * start pilootproject voor Oost-Vlaanderen (2011);
- * verderzetting pilootproject voor Oost-Vlaanderen (2012).

Dit nieuwe dossier zal gebruikt worden als evaluatie voor het seizoen 2013.

2) Gezamenlijk overleg dd. 31/1/2013

Plaats: gemeentehuis Waasmunster.
Verslaggever: Robbert.

Aanwezig: Jan Van Herrewege (gemeente Waasmunster), Sandrine Demolie (AWV), Ortwin Hoffmann en Robbert Schepers (Regionaal Landschap Schelde-Durme)

Evaluatie 2012

Maaien

1. Het maaien op zich werd beter uitgevoerd dan vorig jaar. Door het afpalen van de uitsparingen (A) werden deze ook effectief gespaard tijdens de eerste maaibeurt. Dit lijkt dus een efficiënte werkwijze die zal verder gezet worden.
2. De afvoer van het maaien liet te wensen over. Er bleven nog dikke pakketten maaisel liggen die zorgen voor grote hoeveelheden rottend materiaal, vervilting en vervuiling van de grasmat. Dit is nadelig voor veel kleine bloeiende planten (die we als doel hebben). Het werkt bovendien de ontwikkeling van ruige plantensoorten zoals brandnetels in de hand. Waarschijnlijk is de klepelmaaier hiervan de oorzaak. Bij het klepelen wordt de vegetatie verpulverd waardoor het zeer moeilijk is het maaisel goed af te voeren.
3. De zone met adelaarsvaren (C') werd niet gemaaid. Om een verdere uitbreiding van de varens in de grasvlakte en een conflict met de aanpalende landbouwer te vermijden dient dit volgend jaar goed opgevolgd te worden. Deze zone dient tweemaal per jaar gemaaid te worden door de aannemer van AWV. Indien dit op termijn nog niet genoeg blijkt kan bekeken later worden of een maaibeurt met de bosmaaier (door gemeentediensten) een oplossing kan bieden. Indien vastgesteld wordt dat de aanpalende landbouwer bestrijdingsmiddelen gebruikt dient dit gemeld te worden aan Geert Flamand (Agentschap voor Natuur en Bos).
4. De veiligheidszone van 3 meter langs de rand van de autosnelweg werd vorig jaar in samenspraak met AWV geschrapt vanaf de vangrails omdat dit weinig nut had. Deze zone werd toch nog frequent gemaaid in 2012. Dit verdient dus extra aandacht in de toekomst.

Monitoring

2012 was in het algemeen een slecht vlinderjaar door de slechte weersomstandigheden. Toch werden er nog meer vlindersoorten en aantallen vlinders waargenomen in vergelijking met de periode voor het gefaseerde maaibeheer. De monitoring wordt volgend jaar opnieuw uitgevoerd door onze bijzonder gemotiveerde vrijwilliger Ortwin!

Communicatie

1. In 2012 is het niet gelukt om een artikeltje over het maaibeheer in het gemeentelijk infoblad te krijgen (wel over de plag- en beheerwerken aan de verkeerswisselaar in Waasmunster). Daarom probeert AWV dit opnieuw in 2013.
2. In het boekje van Natuurpunt verscheen wel een artikel over de vlinders op de parking, met dank aan Ortwin. Ortwin werd bovendien gevraagd mee te werken aan een nieuwe vlinderatlas. Hierbij wordt ook een kort tekstje gepubliceerd over de situatie in Waasmunster, met vermelding van alle partners.

Nieuwe aanbesteding 2013

In 2013 wordt een nieuwe aanbesteding opgemaakt door AWV die zou ingaan vanaf september 2013. Aangezien deze voor meerdere jaren geldig is, is het belangrijk dat we in deze nieuwe aanbesteding duidelijk vermelden op welke wijze de parking in Waasmunster gemaaid moet worden.

AWV neemt op dat het maaien dient uitgevoerd te worden met een cirkelmaaier. Op die manier wordt de vegetatie onderaan afgesneden waardoor het gemakkelijker droogt en kan afgevoerd worden. Het maaisel dient enkele dagen te drogen waarna het afgevoerd wordt zonder afzuig (bv. in pakken, pressen,...). Op die manier krijgen ongewervelden de kans te ontsnappen en kunnen zaden verder rijpen en uit het maaisel vallen. Meer info over de manier van maaien en het maairegime per zone is te vinden in bijlage 'argumentatie maairegime'. Het maaischema (kaartje + tabel) is ook opgenomen als bijlage bij het verslag.

De eerste maaibeurt dient te gebeuren rond 1 juli, de tweede rond 30 september.

Als de teksten voor het gedeelte over de parking in Waasmunster klaar zijn, worden deze nog ter nazicht doorgegeven aan het Regionaal Landschap.

Aangezien dit nieuwe bestek pas in werking treed vanaf september 2013 dient de eerste maaibeurt van 2013 (1 juli) goed opgevolgd te worden!

Afsluiting

Er werden reeds enkele gaten opgemerkt in de nieuwe afsluiting.

Afvalwater gebouwen parking

Momenteel wordt het vervuilde afvalwater van de parkinggebouwen geloosd in de beek. De gemeente Waasmunster en AWV zetten zich in om dit knelpunt op te lossen. Sandrine Demolie meldt dit knelpunt aan haar bevoegde collega's.

Varia

1. Het sluikstortprobleem werd aangekaart, zowel voor de parking als de carpoolparking t.h.v. de verkeerswisselaars.
2. Jan Van Herrewege merkt op dat een infobord over de bestrijdingswerken van vogelkers aan de verkeerswisselaars belangrijk is. Momenteel krijgt de gemeente namelijk veel negatieve reactie omdat passanten niet genoeg geïnformeerd zijn over de goede bedoelingen van dit project.

3) Chronologisch vervolg na 31/1/2013

Maand mei 2013:

- * Weide landbouwer Jan Burm: brandnetels + braamstruiken kapot gespoten aan de afsluiting (nectarbronnen weg voor in hoofdzaak grote dikkopjes...).
- * Naast de vangrails is gemaaid (tot 10 m breed...) alhoewel deze strook sinds vorig jaar al mee opgenomen is in zone C en niet meer maandelijks mag gemaaid worden. Veiligheidszone stopt waar vangrails beginnen.

Maand juni 2013:

- * 16/6/2013 + 17/6/2013: ik plaats de bamboestokken + lint om de 4 uitsparingen af te bakenen (= 2 zones per parking). Grootte uitsparingen (zone A): 10/30 m. Ik benoem ze A1 tot en met A4: zie bijlage 5. Aangezien de plaats elk jaar anders voorzien is, laat ik de uitsparingen deze keer aansluiten met de gracht. De adelaarsvarens zijn maar op 1 plaats een beetje te fel opgerukt in de uitsparing.
- * 16/6/2013 + 17/6/2013: infoborden (maar ook palen, picknicktafels,...) beplakt met allerlei zelfklevers (voetbalclub Dortmund). Met stickeroplosmiddel heb ik de borden terug proper kunnen maken. Ook de infoborden richting Antwerpen waren beplakt; eveneens terug proper kunnen maken.
- * 24/6/2013: persvoorstelling nieuwe vlinderatlas "Dagvlinders in Vlaanderen - nieuwe kennis voor betere actie". Ik heb als vrijwilliger de kans gekregen om hieraan mee te werken en de E17-parking op deze wijze in de kijker te kunnen plaatsen. Ik was aangenaam verrast dat Wouter Vanreusel (Natuurpunt), 1 van de 3 auteurs, ons project als modelvoorbeeld van vrijwilligersinitiatief weerhouden heeft en als enig project tijdens zijn toespraak toegelicht heeft. Een andere auteur Hans Van Dyck, heeft het eveneens gepromoot tijdens de voorafgaande interviews die verschenen zijn in enkele kranten. Daarnaast is er ook reclame gemaakt via diverse - sociale - media/internet. Ik heb ook een aangename babbel gehad met onder andere Dirk Peeters (Vlaams parlement), die er geregeld met de wagen passeert en vanaf nu zal toekijken aangezien hij ook sterk ijvert voor bescherming/behoud bloemrijke bermen en dergelijke, Titia Wolterbeek (directeur Nederlandse Vlinderstichting) die het evaluatiedossier vanaf nu jaarlijks wil ontvangen alsook met Helga Van Der Veken (directeur Argus). Zie bijlage 6 tot en met 17. Ik citeer Titia Wolterbeek:

"Beste Ortwin,

Veel dank! We nemen het rapport graag op in onze bibliotheek. Door de compleetheid is het heel waardevol.

Ik vond het heel leuk u te ontmoeten bij de presentatie van het fantastische Vlaamse vlinderboek. Tot ziens, in elk geval op onze volgende Landelijke vlinderdag!

Hartelijke groet,

Titia Wolterbeek"

[Allen met wie ik gesproken heb, hopen dat er een verdere uitrol van het gefaseerd maaibeheer zal gebeuren naar al de andere parkings onder het beheer van AWW.](#)

Maand juli 2013:

4/7/2013: 1e maaibeurt = beide parkings gefaseerd gemaaid met behoud aangeduide uitsparingen. Maar: grachten nergens mee gemaaid in tegenstelling

tot de afspraak in een poging om de fel oprukkende adelaarsvarens in te dijken (ook in uitgesteld relais nadien niet meer uitgevoerd).

Maand september 2013:

20/9/2013: ik verwijder de paaltjes/lint zodat de uitsparingen mee kunnen gemaaid worden tijdens de 2e maaibeurt.

Najaar 2013:

Natuurpunt Zuid-Waasland publiceert artikel in ledenblad met betrekking tot de nieuwe vindplaats van het hooibeestje op de E17-parking richting Antwerpen (zie bijlage 4).

Maand oktober 2013:

- * 1/10/2013: E17-parking richting Antwerpen: gracht gemaaid over de volledige lengte van de parking (enkel de schuine kant langs de parking - niet aan de overkant van de gracht). Ook naast de vangrails is gemaaid alhoewel deze strook sinds vorig jaar al mee opgenomen is in zone C en niet meer maandelijks mag gemaaid worden. Veiligheidszone stopt waar vangrails beginnen.
- * 1/10/2013: infobord E17-parking richting Gent beklad met blauwe verf - Sandrine heeft de verf laten verwijderen via de regie.
- * 7/10/2013: E17-parking richting Gent: er is iets gemaaid, maar geen grachten.

Maand november 2013:

2/11/2013: presentatie jaaroverzicht in het Molsbroek Lokeren van het dit jaar opgestarte vlinderproject "Project dagvlinders Durme- en Scheldegebied" waaraan ik meewerk. Het gefaseerd maaibeheer is ruimschoots ter sprake gekomen. De powerpoint heb ik op 11/11/2013 reeds aan jullie bezorgd.

Maand december 2013:

2e maaibeurt: heeft zeer lang op zich laten wachten en is uiteindelijk niet doorgegaan. De aannemer heeft blijkbaar als gevolg van diverse omstandigheden veel vertraging opgelopen zodanig dat in oktober/november deze maaibeurt uiteindelijk stopgezet is. Het risico op vegetatieschade door onder andere natte ondergrond is te groot geworden.

4) Evaluatie 2013 met vergelijkend cijfermateriaal

Zie spreadsheet in bijlage "E17 parking evaluatie 2013.xlsx".

4.1) Chronologisch verloop 2013

Maand maart 2013:

KMI: koudste maand maart sinds 1962 (15 vorstdagen tegenover 8 gemiddeld + 2 ijsdagen tegenover geen enkele de voorbije jaren + 11 sneeuwdagen tegenover 3 gemiddeld).

Nederlandse Vlinderstichting: als gevolg van de lage temperaturen veel minder vlinders dan normaal. 6 soorten zijn helemaal nog niet gezien in 2013; van veel soorten zijn de aantallen meer dan 90% lager.

Maand april 2013:

Het blijft lang koud en nat, dus nog steeds geen vlinderweer. Vandaar ook maar 1 stapbeurt met amper 3 vlinders op de E17-parking Waasmunster.

Maand mei 2013:

KMI: lente 2013 is sinds de metingen van 1887 één van de somberste ooit. Het blijft nog steeds lang koud en nat. Uiteraard nog steeds weinig vlinders.

Bruine daguil = dagactieve nachtvlinder. Literatuurcitaat: "Een niet zo gewone soort die verspreid over het hele land voorkomt; is meestal niet talrijk en ontbreekt ook op veel plaatsen.". Sinds de start van het gefaseerd maaibeheer in 2011 is deze vlinder elk jaar paraat. In mei begint de vliegperiode en er zijn er zelfs meer dan vorige jaren (27/5/2013: 6 x); zeker in juni is dat zo.

Maand juni 2013:

Nog steeds geen schitterend vlinderweder. Bijkomend is er de junidip = gekend fenomeen: meeste voorjaarssoorten zijn "uitgevlogen"; vanaf juli beginnen de zomersoorten pas te vliegen of is er 2de generatie. Dus weinig vlinderactiviteit...

Bruine daguil: 6/6/2013: 5 x en ook 4 x op E17-parking richting Antwerpen.

Bruine daguil: 11/6/2013: 22 x (!!) en 6 x op E17-parking richting Antwerpen.

Hooibeestje = primeur! Zelfs nieuwe vindplaats voor gemeente Waasmunster!

Tekst en uitleg: zie bijlage 4.

Dit vlindertje is de laatste jaren sterk in de verdrukking gekomen en heeft de bloemrijke graslanden, die hier aanwezig zijn, broodnodig om te kunnen overleven: zowel nectar + grassen als waardplant. Het is een mannetje en kan het beschouwd worden als een "verkenner"? Is het afkomstig van de allerlaatste nabijgelegen locatie in Waasmunster of van het klaverblad te Sint-Niklaas? In 2014 zal ik de berm afstappen tussen beide locaties in de hoop bevestiging te kunnen vinden. Enkele kilometers zijn te overbruggen voor deze toch niet zo mobiele soort als de verbindingsweg optimaal is. De E17-bermen zijn hiervoor de enige en dus onontbeerlijke verbindingswegen. Hoe dan ook, het toont toch weer maar eens het belang van het gefaseerd maaibeheer aan! Het zou fantastisch zijn moest er zich in de (nabije) toekomst een standvastige nieuwe populatie kunnen ontwikkelen om het alzo van de ondergang in Waasmunster te redden!

Zowel Natuurpunt als de Nederlandse Vlinderstichting zijn aangenaam verrast er nu al eentje te vinden en dit pas na 3 jaar maaibeheer.

Af en toe stap ik ook eens op de niet-geïntariseerde delen van beide parkings. Ook daar heeft het gefaseerd maaibeheer zijn positief effect. 26/6/2013: richting Gent (op bramen in gracht): 5 x groot dikkopje - 1 x kleine vos - 1 x bruine daguil. Richting Antwerpen: 4 x groot dikkopje.

Distelvlinder: 26/6/2013: sterk afgevlogen exemplaar. Hij is bij de 1e exemplaren die in ons land gearriveerd zijn na hun trektocht vanuit het verre zuiden en zelfs noord/centraal Afrika. De grasvlakte oefent toch een aantrekkingskracht uit. Ook in 2011 was dit zo.

Kleine vos: 26/6/2013: 3 x. 2e waarneming sinds de start van het gefaseerd maaibeheer in 2011 (2011: 1 x). Algemene spectaculaire heropstanding in 2013 na zéér vele zéér zwakke jaren (geen eenduidige wetenschappelijke verklaringen - allicht samenloop van diverse omstandigheden). Hoe dan ook, deze schoenlapper weet in ieder geval de waarde van het bloemrijk grasland en vooral de bloeiende braamstruiken in de gracht te smaken. Toch weer geen toeval dat een vlinder in heropstanding rond de parking vertoeft!

Maand juli 2013:

Plotse omslag weder en tevens start van een prachtige zomer met zeer veel vlinders. Vandaar dat ik nog tot in oktober mijn vlinderroute heb kunnen stappen.

Nederlandse Vlinderstichting: "Balans voorjaar = door de aanhoudende kou zijn alle vlinders gemiddeld 2 weken later dan vorige jaren. Het totaal aantal getelde vlinders komt evenwel ongeveer overeen met het langjarig gemiddelde."

Niet-geïnteriseerd deel richting Antwerpen: 4 x groot dikkopje en 1 x atalanta ter hoogte van de uitsparing op de bloeiende bramen in de gracht.

Groot dikkopje: vliegperiode is eind vorige maand begonnen, maar nu vliegen ze volop op beide parkings. Op de E17-parking richting Antwerpen voor het eerst zulke grote aantallen allemaal in de nabije buurt van de bloeiende bramen in de gracht. Niet-geïnteriseerd deel richting Gent: 4/7/2013: 7 x eveneens op de bloeiende bramen in de gracht.

Eikenpage = primeur! 19/7/2013: ik heb uitgebreid tijd genomen om alle zomereiken, en vooral de kruinen, langdurig te inspecteren. In bijna alle zomereiken langsheen de gracht/bosrand heb ik 1 of meerdere exemplaren kunnen spotten (maximum 3 per boom); 10 in totaal! Vorige jaren is mij dit nooit opgevallen, maar wie loopt er nu met zijn hoofd omhoog naar vlinders te zoeken?... Het is een bruinachtig vlindertje met een verborgen bestaan. Het komt bijna nooit uit de kruinen van in hoofdzaak zomereiken naar beneden toe afgezakt. Ze leven in hoofdzaak van honingdauw dat ze ook in de kruinen vinden en komen soms op snikhete dagen 's morgens even naar de grond om dauwdruppeltjes te drinken waarna ze terug in de toppen verdwijnen.

Maand augustus 2013:

Eikenpage: 5/8/2013: nog 1 waarneming.

Oranje luzernevlinder = primeur! Deze vrij schichtige trekvlinder komt net als de distelvlinder uit het zuiden naar hier afgezakt enkel bij gunstige weersomstandigheden. Sommige jaren zijn ze amper te bespeuren, maar 2013 is voor deze soort een topjaar. In totaal heb ik er maar liefst 13 geteld in hoofdzaak op de parking van mijn vlinderroute (richting Gent).
Nederlandse Vlinderstichting: "2013 is het beste jaar ooit voor deze soort."

Icarusblauwtje: na het algemeen dieptepunt 2012 hebben ze zich blijkbaar toch relatief goed hersteld op de E17-parking. Kant vlinderroute (richting Gent): 60 in totaliteit tegenover amper 1 in 2012; in 2011: 105.

Maand september 2013:

Groot koolwitje: 24/9/2013: 36 rupsen op koolzaad aan de rand ter hoogte van de vuilbakken. Aangezien deze zone elke maand gemaaid wordt, heb ik de rupsen meegenomen en in onze eigen vlindertuin uitgezet op zeekool. Zoniet waren ze hopeloos verloren.

Maand oktober 2013:

Groot koolwitje: 1/10/2013: nogmaals 6 rupsen vanop dezelfde plaats gered.

4.2) Algemene conclusie 2013

Natuurpunt + Nederlandse Vlinderstichting stellen unaniem: 2013 is een bijzondere vlinderzomer geworden. Na het algemeen dieptepunt in 2012 werd het een koude winter. Het voorjaar is veel te lang nat en koud gebleven waardoor er veel minder vlinders waren die meestal 2 weken later begonnen te vliegen. Voordeel: hierdoor groeide de vegetatie langzamer en was er altijd voldoende voedsel van goede kwaliteit voor de rupsen. Hierdoor zijn er meer rupsen tot vlinder ontwikkeld wat zich weerspiegeld heeft in de zomer. Vanaf juli is het weder plots omgekeerd en hebben we een prachtige zomer gekregen die tot laat in de herfst geduurd heeft. Toch is alles relatief: in de jaren 90 zou dit een heel gewone vlinderzomer geweest zijn waaruit kan besloten worden dat de vlinderstand nog altijd langzaam maar voortdurend achteruit gaat! De trend is duidelijk dalend. Er is steeds minder ruimte voor vlinders en die ruimte is vaak ook slechter dan 20 jaar geleden.

Europees Milieu Agentschap: "De trend van veel graslandvlinders in Europa is slecht. Sinds 1990 nam de stand met maar liefst 50% af (op basis van 3.500 vlinderroutes)! Het behoud en herstel van bloemrijke graslanden is primordiaal zodat de achteruitgang van biodiversiteit kan gestopt worden."

Hiermee willen we niet alleen pleiten voor het behoud van het gefaseerd maaibeheer, maar tevens om het pilootproject uit te breiden naar de andere parkings onder het beheer van de dienst AWV. Dit is toch de initiële opzet na gunstige evaluatie E17-parking Waasmunster. Wordt het niet stilaan tijd om hierover na te denken en desgevallend actie te ondernemen? Er zouden dan in 1 klap zéér vele hectaren bloemrijk grasland bijkomen!

Icarusblauwtjes als voorbeeld: vanaf de start van het gefaseerd maaibeheer in 2011 is er onmiddellijk een fors herstel opgetreden daar waar ze ervoor quasi volledig verdwenen waren. Uit landelijke vlindertellingen blijkt al een jarenlange achteruitgang daar waar het vroeger een heel algemene graslandvlinder was. Dit toont het belang aan van de E17-parking Waasmunster!

Nederlandse Vlinderstichting - Titia Wolterbeek (directrice): willen jaarlijks evaluatiedossier blijven ontvangen ter opvolging + nemen op in hun bibliotheek wegens "waardevol door compleetheid". Ik zal hiervoor blijven zorgen (vorige jaren reeds doorgestuurd).

Toch weer enkele primeurs in 2013:

- * hooibeestje (E17-parking richting Antwerpen);
- * eikenpage;
- * landkaartje (zomervorm) (E17-parking richting Antwerpen);
- * oranje luzernevlinder.

Bestending uit 2011/2012:

- * bruin blauwtje;
- * gehakelde aurelia;
- * bruine daguil (dagactieve nachtvlinder).

Aangename verrassingen, maar mijn inziens niet toevallig, in 2013:

- * kleine vos (algemene heropstanding);
- * groot dikkopje (E17-parking richting Antwerpen: voor het eerst zulke grote aantallen + ook op het niet-geïventariseerd gedeelte richting Gent).

2013 = alsnog bijzonder vlinderjaar geworden!

Sinds de start van het gefaseerd maaien in 2011:

- * per telbeurt het hoogste aantal soorten: 2013 maximaal 8 soorten - 2012 maximaal 5 soorten - 2011 maximaal 7 soorten - de jaren ervoor amper 3 soorten;
- * hoogste aantal vlinders per telbeurt: 12,9 in 2013 - 6,3 in 2012 - 11,2 in 2011 - 4,1 in 2010 - 2,7 in 2009 - 1,7 in 2008. 2013 zit hiermee op hetzelfde niveau dan 1992!

[Extra aandachtspunt: herstelling openingen in afsluiting i.f.v. inbrakenplaag.](#)

Hiermee verwijs ik ook naar het verslag van het gezamenlijk overleg 31/1/2013.

Naar aanleiding van de inbrakenplaag met ongekende hoogtes in 2013, met een verderzetting in 2014, verzoekt de politie om de resterende openingen in de afsluitingen degelijk te herstellen. Op mijn verzoek heeft de dienst AWW in 2013 reeds (voorlopige) herstellingen uitgevoerd, maar op sommige plaatsen is er ofwel niets hersteld (opening versholen achter adelaarsvarens) ofwel voorlopig zodanig dat er toch nog altijd (vrij) vlot kan doorgekropen worden.

Voor de politie is het inmiddels duidelijk dat de E17-parkings ook als vluchtweg gebruikt worden; bij melding van een inbraak trachten ze in de mate van het mogelijke ook een patrouille naar de E17-parking te sturen.

ØOndertussen is onze buurt als 1e in Waasmunster aangesloten op een BIN-netwerk in een poging om ons te beschermen tegen de steeds maar toenemende inbraken. En volgens de politie is er geen verbetering te verwachten...

Bijlage 1: mairegime E17-parking Waasmunster (meerjarenplan)(door Natuurpunt.Studie)

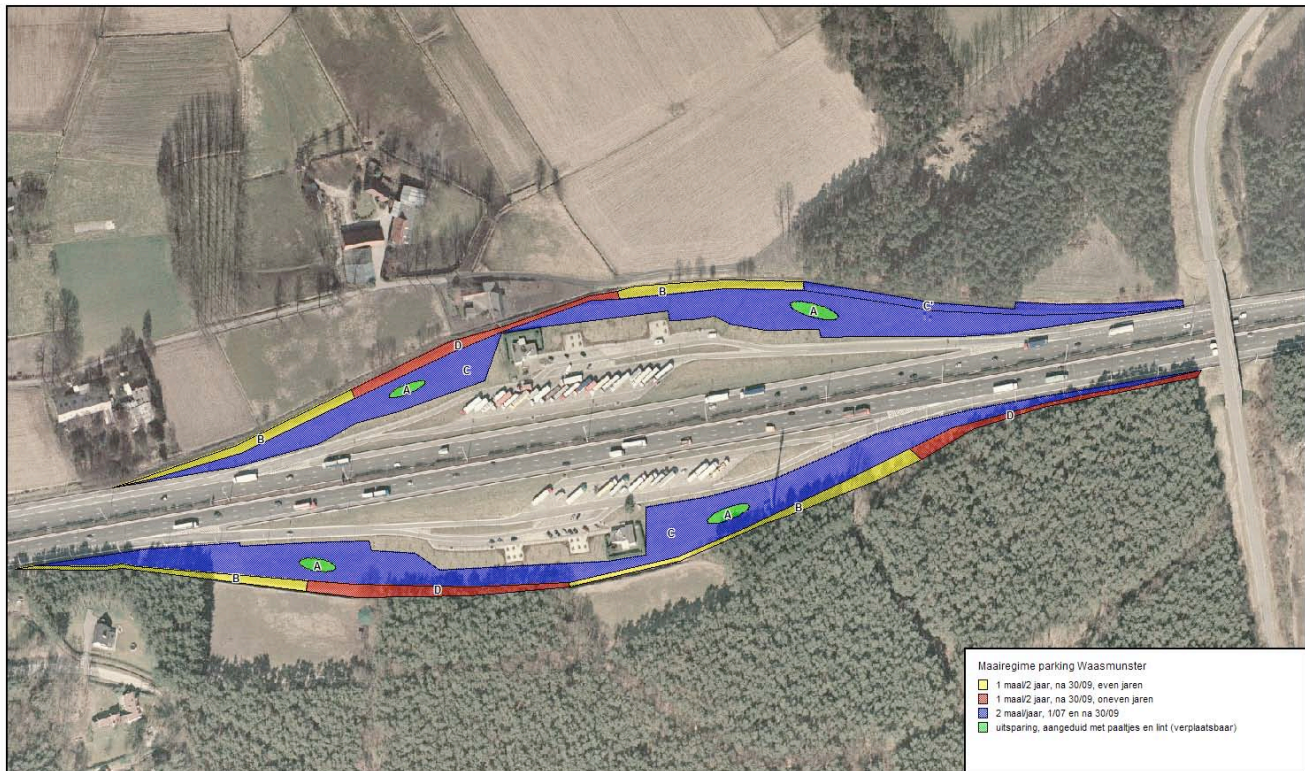
Ietwat aangepast in 2013 in een poging tot het indijken adelaarsvaren: zone B + D 2 x per jaar mee te maaien samen met zone C.

	1/mei	1/jun	1/jul	1/aug	1/sep	1/okt	1/nov
2012						A B C+C'	
2013						A C+C' D	
2014						A B C+C'	
2015						A C+C' D	

A	1*per jaar, na 30/9
B	1*per 2 jaar, na 30/9, tijdens even jaren
C+C'	2*per jaar, vanaf 1/7 en na 30/9
D	1*per 2 jaar, na 30/9, tijdens oneven jaren

Bijlage 2: mairegime planmatig E17-parking Waasmunster (door Natuurpunt.Studie)

Ietwat aangepast in 2013 in een poging tot het indijken adelaarsvaren:
zone B + D 2 x per jaar mee te maaien samen met zone C.

Mairegime parking E17 Waasmunster

Schaal: 1/3 000

natuurpunt

Bijlage 3: argumentatie maairegime (door Natuurpunt.Studie)

Maairegime parking Waasmunster E17
Inventarisatie en argumentatie

Noordelijke deel

Veiligheidszone (niet op kaart aangeduid):

Aanwezige plantensoorten

Gestreepte witbol, paardenbloem sp., Ridderzuring, Vogelmuur. Deze plantensoorten wijzen op een vrij voedselrijke situatie en mogen dus meerdere keren per jaar gemaaid worden.

Andere factoren

Veel hinder van zwerfvuil. Veel inwaai van nutriënten, fijn stof, roet, ...

Maairegime

De **veiligheidszone** van ± 3 meter die vooral in de directe omgeving van de parkeergedeelten en rond de aangeplante boompjes zelf aangelegd is werd niet op de kaart aangeduid. Deze veiligheidszone wordt gedurende het hele jaar heel kort gehouden door veelvuldig te maaien. De veiligheidszone loopt tot waar de vangrail begint (aan de eigenlijke op- en afrit). Het stuk naast de vangrail zelf behoort tot het middenstuk (C).

Middenstuk (A en C):

Aanwezige plantensoorten

Klein vogelpootje, biggenkruid, streepzaad sp., kleine klaver, ganzerik sp., gewone veldbies, duizendblad, schapenzuring, veldzuring, pitrus, smalle weegbree, veel mossen, ...

De meeste van deze plantensoorten wijzen op een vrij schrale bodem.

Plaatselijk treden Gestreepte witbol, ridderzuring, paardenbloem sp. en vogelmuur naar de voorgrond. Deze soorten wijzen op een voedselrijke situatie en komen vooral voor in de omgeving van de bebouwing.

Andere factoren

Zwerfvuil is hier plaatselijk een probleem. Er is beperkte activiteit van konijn en mol die samen met het maaibeheer zorgen voor de open plekjes in de grasmat waarop onder andere klein vogelpootje massaal tot uiting komt. Konijnen komen wellicht van op de aanliggende akkers.

Maairegime

Het **middengedeelte**, aangeduid door de zone C (blauw), wordt tweemaal per jaar gemaaid. De eerste maaibeurt gebeurt best rond begin juli, de tweede maaibeurt vanaf eind september.

Er wordt geopteerd om tweemaal per jaar te maaien aangezien dit de voedselrijkere zones verder zal versralen terwijl het geen kwaad kan voor de schralere zones.

De zones A (groen) zijn **bloemenrijke uitsparingen**. Hier wordt de eerste maaibeurt overgeslagen. Er wordt wél gemaaid wanneer zone C gemaaid wordt tijdens de tweede maaibeurt (eind september). Deze bloemenrijke uitsparingen zorgen voor dekking van ongewervelden en zorgen voor een constante aanvoer van stuifmeel en nectar. De uitsparingen worden –voor de maaiwerken van start gaan- afgepaald met stokken en een lint. De zones kunnen variëren in grootte en worden elk jaar op een andere plaats gelegd. Er worden niet meer dan twee uitsparingen per jaar en per helft (noordelijk of zuidelijk gedeelte) aangeduid.

Gracht Adelaarsvaren (C’):

De gracht aan de noordzijde wordt in het oosten sterk overwoekert door Adelaarsvaren die uit het aanpalende bosje tevoorschijn komt. Normaal gezien werd de gracht gefaseerd en slechts éénmaal om de twee jaar gemaaid, maar om de Adelaarsvarenproblematiek tegen te gaan wordt er voor gekozen om in deze strook toch tweemaal per jaar te maaien, net zoals in het middenstuk.

Maaieregime

De **gracht met Adelaarsvaren**, aangeduid door de zone C’ (blauw), wordt tweemaal per jaar gemaaid. De eerste maaibeurt gebeurt best rond begin juli, de tweede maaibeurt vanaf eind september.

Er wordt geopteerd om tweemaal per jaar te maaien aangezien de Adelaarsvaren anders de overige vegetatie overwoekert. De zone met bramen en brem dient te worden ontzien bij het maaien.

Beekrand (B en D):

Aanwezige plantensoorten

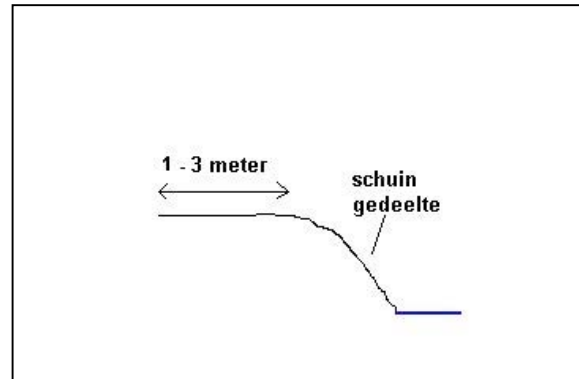
Gestreepte witbol, fluitenkruid, braam sp. (vooral in NW,) brem (slechts enkele struiken) en adelaarsvaren (vooral in NO, aan bosrand). De eerste 3 plantensoorten wijzen op een vrij voedselrijke situatie. Dit kan een bloemenrijke ruigte worden die beschutting biedt voor overwintering.

Andere factoren

Vrij veel zwerfvuil. Hier wordt een hoge afsluiting geplaatst, waarvan de exacte plaatsing nog niet duidelijk is. (zie wegen en verkeer)

Mairegime

De **beekrand** wordt voorgesteld door de blokken B (geel) en D (rood). Hierbij wordt zowel het schuine gedeelte naar de beek zelf als een variabel (1-3 m) vlak gedeelte bedoeld. Deze zone wordt 1 maal per 2 jaar gemaaid, vanaf eind september, om meerjarige ruigtekruiden een kans te geven te bloeien.

Er wordt **gefaseerd** gemaaid. Dit houdt in dat in de blokken B (geel) in de even jaren gemaaid wordt terwijl in de blokken D (rood) in de oneven jaren gemaaid wordt. De breedte van het vlakke gedeelte varieert. Waar mogelijk wordt een bredere, vlakke zone tot 3 m in dit regime gemaaid, in de smallere zones wordt deze vlakke zone beperkt tot 1 m. Op de bijhorende kaart worden deze zones indicatief aangeduid.

Algemene richtlijnen maaibeheer

Bij voorkeur worden hier cirkelmaaiers gebruikt. Klepelmaaiers kunnen best niet gebruikt worden. Deze zorgen ervoor dat het materiaal zeer klein vernalen wordt wat het oprapen bemoeilijkt. Ook het gebruik van zuigers wordt afgeraden, deze zuigen immers ook alle ongewervelden en losliggende zaden mee op.

Het maaisel dient enkele dagen ter plaatse te blijven liggen. Dit zorgt ervoor dat ongewervelden de tijd krijgen om uit te wijken naar de bloemenrijke uitsparingen (A) of de ruigere zones (B of D). Daarnaast kunnen zaden verder rijpen en uit het maaisel vallen.

Zuidelijke deel

Eenzelfde situatie zoals die zich in het noordelijke deel voordoet treedt ook op in het zuidelijke deel.

Wel is hier meer activiteit van konijnen, is er plaatselijk veel bladval en beschadwing van zomereik en zijn er minder problemen met zwerfvuil.

Het mairegime van het noordelijke deel kan dan ook gewoon overgenomen worden voor het zuidelijke deel. In het zuidelijke deel treden tot nog toe geen problemen op met Adelaarsvaren, dus de zone C' bestaat hier niet.

Bijlage 4: publicatie hooibeestje door Natuurpunt Zuid-Waasland

Afdeling Zuid-Waasland natuurpunt

Primeur: hooibeestjes gespot...

E17-parking te Waasmunster: nieuwe vindplaats hooibeestje!

Dinsdag, 11 juni 2013: Ortwin Hoffmann schrijft:

Ik heb deze namiddag mijn vlinderroute gestapt. Ik inventariseer ook de E17-parking Waasmunster richting Antwerpen. Tot mijn grote vreugde heb ik er sinds de start van mijn vlinderroute in 1990 nu voor de allereerste keer een hooibeestje gezien!

Dit is een graslandvlindertje dat de laatste jaren toch wel sterk is achteruit gegaan. Ze leven vooral in graslanden, heide en duinen. Als waardplant hebben ze diverse grassoorten.

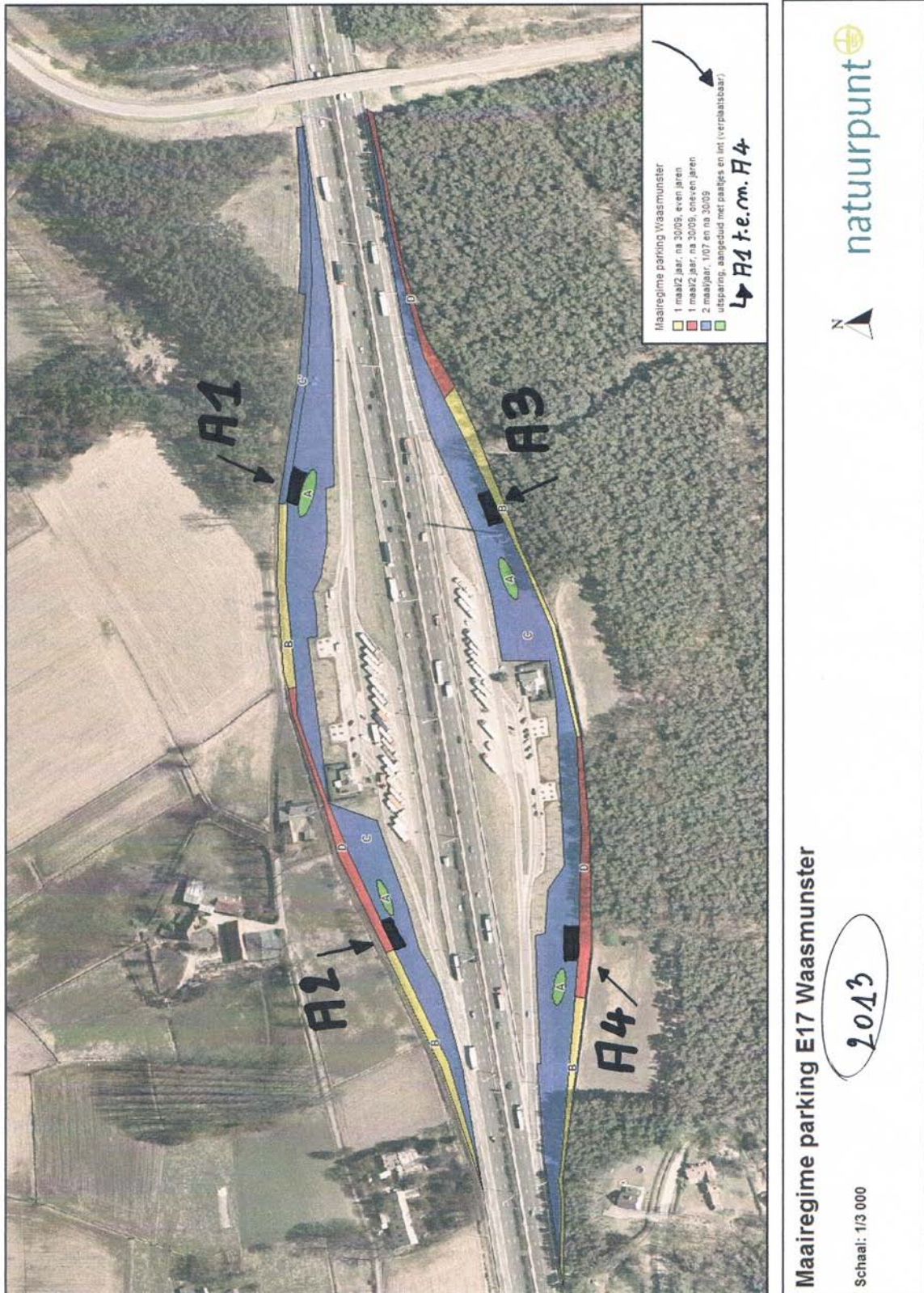
In Waasmunster zijn ze ei zo na uitgestorven: er is spijtig genoeg maar 1 plaats meer waar ze nog voorkomen namelijk in de bermen aan Ten Reyen. Deze plaats ligt op amper enkele kilometers afstand langs dezelfde kant van de E-17 (richting Lokeren). Daarom is er een sterk vermoeden dat dit vlindertje vandaar is uitgezwermd. Het toont toch maar weer eens aan dat het gefaseerd maaibeheer op de beide parkings wel degelijk zijn nut heeft!

Al enkele jaren koester ik de hoop dat er ooit een nieuwe populatie van deze toch wel bedreigde vlinder in Waasmunster zou uitzwermen en een nieuwe standvastige populatie zou vormen op de parkings. Is dit een pril begin? Ik hoop van wel want voor zover ik al vernomen heb komen ze de laatste jaren ook minder en minder voor in Ten Reyen wegens verruiging. En eens weg, altijd weg...

Beste vlindergroeten. Ortwin.

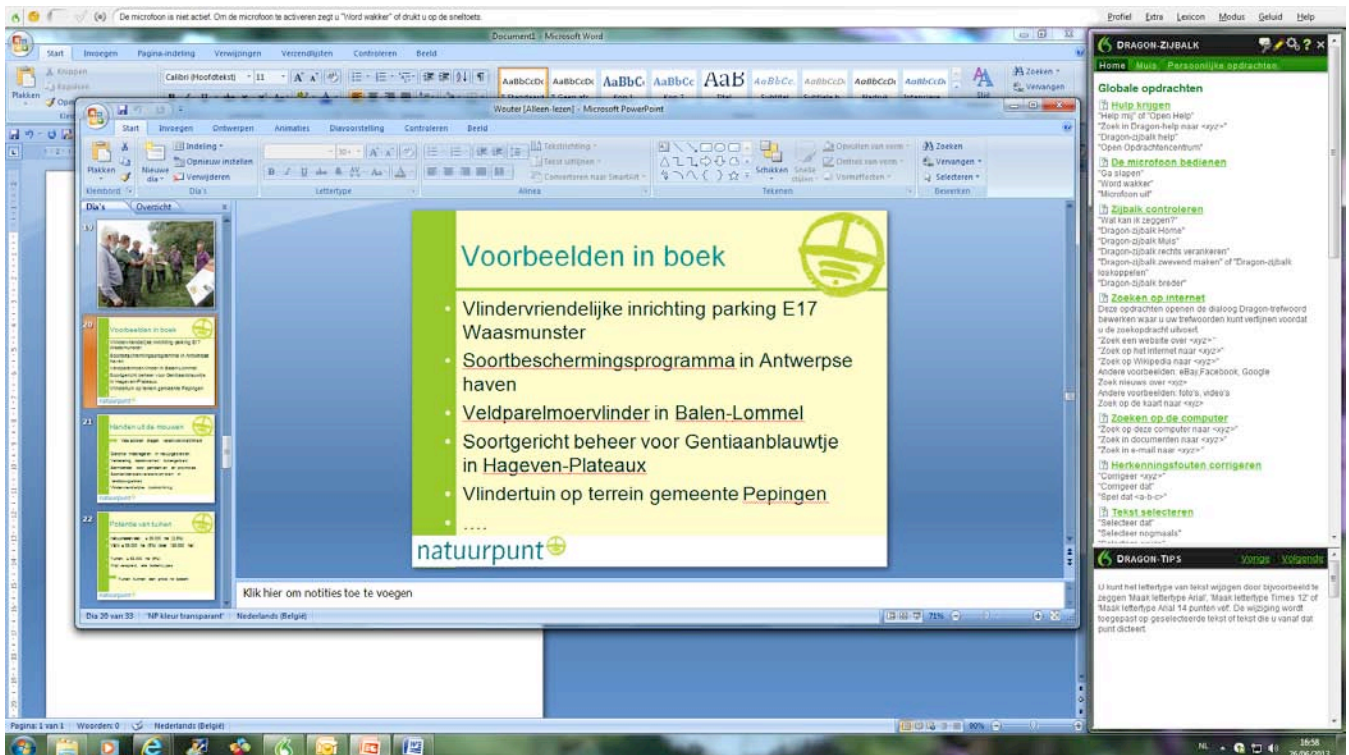
nr: 4 - 2013 25

Bijlage 5: plaatsbepaling uitsparingen 2013 in zone C.

Bijlage 6: bekroning project

E17-parking Waasmunster door auteurs uitgekozen als modelvoorbeeld voor initiatief van vrijwilligers én als enig project toegelicht tijdens de persvoorstelling!

Bijlage 7: publicatie in vlinderatlas (deel 1)

452 DAVYVLINDERS IN VLAANDEREN

Figuur 7.21 Een bloemrijke kanaalberm in Moen. Dergelijke vegetaties ontstaan spontaan bij langdurig maaien met afweer van het maaisel.

bermbeheer de populaties van bedreigde Moerpuiten waar Pimpernelblauwtje (n) dagvlinders in aangrenzende natuurge- Donker pimpernelblauwtje werden gehin- bieden versterken. Een goed gedocumen- introduceerd. Het beheer hield hier ook te teerd voorbeeld van de bijdrage van goed kening met invloeden op de waardmier(n) bermbeheer vinden we in Nederland bij de (Wynhoff e.a. 2011).

Box 7.14 Van groene woestijn naar vlinderriendelijke E17-parking in Waasmunster

Ter hoogte van Waasmunster doorsnijdt de E17-autosnelweg de Wasce Cuesta. Op deze schrale zandgronden strekte zich tot eind 19e eeuw een aanzienlijke oppervlakte hei de uit. Momenteel vormen de E17-bermen nog steeds een biologisch zeer waardevolle biotoop vanwege de ligging op deze schrale zandgronden. De E17-parking in Waasmunster bestaat langs beide zijden van de autosnelweg uit een parkeergeedeite en een relatief grote oppervlakte schraal, bloemrijk grasland. Het is een ideale biotoop voor warmteminnende insecten, zoals vlinders, bijen en sprinkhanen. Sinds 1992 wandel ik mijn vlinderroute die passeert langs deze E17-parking (richting Gent). Het was tot 2007 mijn toplocatie met honderden dagvlinders. Vanaf dan werd er plotseling elke maand intensief gemaaid vanwege zwerfvuilproblematiek. Resultaat: een groene woestijn zonder bloemen. Samen met de bloemen verdwenen niet alleen de typische graslandvlinders, maar ook quasi alle andere dagvlinders. Bovendien werd de verrijging van de vegetatie in de hand gewerkt door het niet-afvoeren van maaisel. Mijn toplocatie werd gedegradeerd tot hekkensluiter...

Na een intense zoektocht heeft voorzitter Staf Lerno van Natuurpunt Zuid-Waasland de deur geopend naar het Regionaal Landschap Schelde-Durme (Robbert Schepers). Vanaf dan is er een vruchtbare en constructieve samenwerking gegroeid met het Agentschap Wegen & Verkeer (AWV – Cathy Reynvoet) en de gemeente Waasmunster (Jan Van Herreweghe). Er werd een maaibeheerplan opgesteld door Natuurpunt Studie (Jens D'Haeseleer). In 2011 is gestart met gefaseerd maaibeheer: twee keer per jaar met maaiselafvoer.

De dienst AWV was zo enthousiast dat hij ook de parking aan de overzijde van de E17 (behoort niet tot mijn vlinderroute) in het plan heeft opgenomen. Bij een gunstige evaluatie zullen zelfs alle parkings van Oost-Vlaanderen onder het beheer van de Vlaamse overheid gefaseerd gemaaid worden! Dit is niet alleen een belangrijke kostenbesparing, maar er komen op deze manier vele tientallen hectaren waardevol grasland bij. Dit is een mooi voorbeeld van een echte win-winsituatie.

Dit is eveneens een informatiebord ontworpen. Aan elke inham met picknicktafeltjes werd zo'n bord geplaatst (vier in totaal). De passanten en gebruikers van de parking worden op die manier gesensibiliseerd over het ecologisch maaibeheer. Dit praktijkvoorbeeld laat zien hoe je meer kansen voor fauna en flora van bloemrijke graslanden kunt creëren.

Een planteninventarisatie (tachtig soorten) is ondertussen ook uitgevoerd om de evolutie van het maaibeheer na verloop van tijd te kunnen evalueren.

Aan het succes heb ik nooit getwijfeld. Al in de loop van het eerste jaar zijn de typische graslandvlinders in relatief grote aantallen teruggekeerd (ondanks enkele schoonheidsfoutjes bij het gefaseerd maaien): Icarushlauwtje, Kleine vuurvlinder en Groot dikkopje. Voor Bruin blauwtje was het zelfs een primeur! Ook andere vlindersoorten worden opnieuw aangetrokken. Het zijn geen toevalstreffers, zoals we leren uit de wetenschappelijke telbeurten. De toplocatie van weleer is terug!

Voor het eerst heb ik er ook Smaraglangsprietmotjes gespot, evenals de uiterst zeldzame Oranje berkenspanner (dagactieve nachtvlinder). Gehakkeld aurelia en Bruine daguil (dagactieve nachtvlinder). Maar ook de Kleine vos werd voor het eerst opnieuw waargenomen sinds 2007. Ondanks een vrij slecht Distelvlinderjaar in 2007 waren ze toch aanwezig en zelfs bij de allereersten die in het land neergestreken zijn (april).

De zeldzame Keizersmantel en Kleine parelmoervlinder bezochten de parking voor het eerst (juli 2010) en dat duidt toch op het belang van de omgeving. Wie weet kan het Hooibeestje, dat nog maar op één naburige plaats voorkomt in Waasmunster, ook uitzwermen naar de parking om er een duurzame populatie uit te bouwen? De kans bestaat omdat de bermen van de E17 momenteel een opknabbeurt krijgen en er weer meer grasstroken zullen ontstaan die als kleurrijk lint kunnen fungeren.

Bijlage 8: publicatie in vlinderatlas (deel 2)

455

7 ACTIE VOOR DAGVLINDERS VAN BLOEM TOT LANDSCAP

Begin 2012 werd het project geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. De maanwerken zullen nauwgezet opgevolgd worden. Ik zal de door de gemeente Waasmunster ter beschikking gestelde paaltjes met lint plaatsen om fouten bij het maaien te vermijden. Ook zal de Adelaarsvaren door aangepast maaien meer in bedwang gehouden worden. Dagvlinders krijgen hier dankzij deze goede samenwerking volop nieuwe kansen.

Ortwin Hoffmann

Een aantal bermen in Vlaanderen heeft van Veldparelmoervlinder (Vamreusel & Van Dyck 2004). Wanneer bedreigde soorten voorkomen in een berm worden idealiter concrete afspraken gemaakt met de behorende instantie zodat een soortgericht beheer kan bijdragen tot het behoud of de uitbreiding van deze soorten (Box 7.15).

Box 7.15 Vlinders als gids voor bermbeheer: het Bruin blauwtje in Pepingen

In het dichtbebouwde Vlaanderen zijn grote, aaneengesloten natuurgebieden bijna zonder zeldzaam. Door het zeer dichte wegennetwerk komt een bepaald biotoop type wel veel voor: wegbermen. In veel gevallen zijn dit smalle, verstoorde, groenlinten, maar af en toe zijn wegbermen ook natuurpareltjes. En soms moet je ook een beetje geluk hebben. Na de heraanleg van een straat in Pepingen (Vlaams-Brabant) werd de toplaag van de berm ernaast ook afgegraven. Deze schrale uitgangssituatie resulteerde op de zuidgerichte berm al snel in enkele leuke plantensoorten, zoals Knooppkruid, Gewone margriet en Muizenoor. Tijdens een kortstondig bezoek ontdekte een lid van de plaatselijke vlinderwerkgroep Thecia er een klein vlindertje. Het leek op een vrouwelijk Icarusblauwtje, maar dan toch weer een beetje anders. Een foto leverde het bewijs: Bruin blauwtje! Tot dan waren de meeste vlindersoorten in de regio alleen maar achteruitgegaan en het Bruin blauwtje was uit de wijde omgeving zelfs al tientallen jaren verdwenen. Ook tijdens latere bezoeken aan de bloemrijke berm werden een of meerdere exemplaren van het Bruin blauwtje gezien. Een goede beschrijving voor deze interessante berm drong zich op. Enkele enthousiastelingen stelden een bermbeheerplan op en stapten naar de gemeente om een beter beheer voor de berm af te spreken. Vanaf heden zou de berm telkens pas na de bloei worden gemaaid. Na de maaibeurt zal al het maaisel zorgvuldig worden afgevoerd om verrijging tegen te gaan. Maar daar bleef het niet bij, ook een andere berm iets verderop trok de aandacht. Bijzondere plantensoorten waren hier nog afwezig, maar met het correcte maaibeheer zou ook hier voor vlinders en andere soorten een interessante vegetatie kunnen ontstaan. Hier werd de ruigere vegeta-

tie meermaals per jaar gemaaid en afgevoerd. En het resultaat bleef niet uit. Al na twee jaar was het prijs, ook hier werd het Bruin blauwtje waargenomen. Ook de plantengemeenschap veranderde langzamerhand. Grote brandnetel verdween stilaan en Gewone margriet verscheen. Op de meest voedselarme plaatsen van de berm dook zelfs Klaverreuter op, een zeldzame, parasitaire plantensoort. Andere vlindersoorten profiteerden duidelijk van het gevoerde beheer. Klaver vuurvlinder, Icarusblauwtje, Oranje luzernevlinder en Koninginnenpage werden regelmatig waargenomen op de bermen. Een ware opsteker voor de beheerders en de mensen van de vlinderwerkgroep Thecia die dit dankzij hun inzet hadden bereikt.

Er leven op de beheerde bermen waarschijnlijk veel meer interessante soorten. Met hun warme, zuidgerichte, bloemrijke flanken bieden de bermen immers het ideale leefgebied voor veel sprinkhanen, wilde bijen, wespen, mieren. We zijn benieuwd welke soorten er in de toekomst nog zullen opdruken. Intussen is het van groot belang het gevoerde beheer vol te houden en de resultaten op te volgen. En te genieten van de bloemen- en insectenpracht die de bermen bieden.

Lieven Decrick (Vlinderwerkgroep Thecia)

Veel gemeenten en andere overheden stellen een bermbeheerplan op voor allerlei typen bermen. Dat is een plan waarin de actuele toestand, de gewenste vegetatie en het te voeren beheer wordt beschreven. Dit is een uitermate geschikt instrument om ook voor dagvlinders (en andere ongewervelden) een gunstige beheerpraktijk te omschrijven. Brede bermen bieden uiteraard meer mogelijkheden voor een gevarieerd beheer dan smalle bermen. Voor het merendeel van de bermen is een hooilandbeheer de meest geschikte beheervorm (Noordijk e.a. 2009). Op grote bermen (bv. rivierdijken) kan echter ook begrazing ingezet worden als beheermaatregel. Maaien is nodig om de voedselrijkdom van de bodem niet te laten toenemen en om verrijging van de vegetatie tegen te gaan. Hierdoor kunnen relatief soortenrijke bermen ontstaan waarin zowel vlindersoorten voorkomen (Box 7.16). Op voldoende brede bermen en afhankelijk van de aanpalende biotoop kan er ge-

Bijlage 9: artikel De Standaard 24/6/2013

8 BINNENLAND

DE STANDAARD
MAANDAG 24 JUNI 2013

We kunnen de vlinders nog uit de nesten halen

Ondanks inspanningen gaat het nog altijd niet goed met onze vlinders. 'We hebben ons geconcentreerd op bos- en natuurgebieden, en dat is goed maar niet genoeg. Voor een aantal soorten is natuur in de stad en in industriegebieden onontbeerlijk,' zegt Hans Van Dyck, medeauteur van het nieuwe boek 'Dagvlinders in Vlaanderen?'

Citroenvlinder.

Zilveren maan, intussen helemaal verdwenen in Vlaanderen.

© 2013 Nature, auteur: Hans Van Dyck

19

Van de 67 soorten inheemse dagvlinders zijn er 19 soorten uit Vlaanderen verdwenen.

25

Daarnaast zijn er nog eens 25 soorten waarmee het niet goed gaat: 6 zijn ernstig bedreigd, 5 zijn bedreigd, 7 zijn kwetsbaar, 7 zitten in de categorie 'bijna in gevaar'.

23

Slechts 23 vlindersoorten zijn momenteel niet in gevaar. Met dat rapport hinkt Vlaanderen ver achterop in Europa.

VAN ONZE REDACTIE

INGE GHIJS

BRUSSEL | *Butterflies fall in Flanders fields*, kopte Nature in 1999 toen in Vlaanderen de eerste atlas verscheen waaruit bleek dat de vlinders in Vlaanderen er erg slecht voorstonden. 'Dat was toen in wetenschappelijke kringen groot nieuws', zegt Hans Van Dyck, professor gedragsecologie en natuurbehoud aan de UCL. Veertien jaar later is de nieuwe atlas klaar. 3.900 mensen leverden 780.000 verspreidingsgegevens, 'een typisch voorbeeld van citizen science project', legt Van Dyck uit. 'Na Groot-Brittannië en Nederland is Vlaanderen koploper aan het worden in dergelijk onderzoek.'

De vlinders doen het slecht

Verrassend is dat enkele soorten die in 1999 wijdverspreid waren, het nu plotseling heel slecht doen, zoals de citroenvlinder en de argusvlinder. Sommige soorten die

bij de vorige analyse zeer zeldzaam waren, zijn nu verdwenen: de zilveren maan en veenhooibeestje. En sommige soorten die al langer aandachtsoorten zijn in natuurreservaten, blijven achteruitgaan, zoals gentiaanblauwtje en heivlinder. 'Dat komt omdat we hier eigenlijk te maken hebben met het syndroom van de levende doden', zegt Van Dyck. 'Soms heeft men het te ver laten komen en is redding niet meer mogelijk. Het gentiaanblauwtje bijvoorbeeld komt voor in natte heidegebieden. Extreem veel regen in juli kan voor een gezonde populatie betekenen dat er wat druk is, maar voor een kleine populatie kan het net de doodsteek zijn.'

Vlaanderen doet het goed in bos- en natuurgebieden

'Vlaanderen heeft zich de jongste jaren geconcentreerd op natuur- en bosgebieden en daar is goed werk geleverd. Maar als we ons al-

leen daarop concentreren, dan zullen we het tij niet keren. Het probleem is de vershraling van het landschap buiten die gebieden. Er zijn soorten die alleen kunnen overleven als er ook buiten die groene gebieden voldoende natuur is. In steden, op industrieterreinen. We hebben 36 actiepunten waarmee we een lans proberen te breken voor creativiteit, die moeten landschapsarchitecten en tuinaanleggers aan het denken zetten. Er zijn in Nederland bedrijfsleiders die redeneren: als ik toch geld uitgeef aan gazon rond mijn bedrijf, kan ik net zo goed met inheemse planten aan groenbeheer doen. De Vlaamse overheid heeft weinig ambitie op vlak van biodiversiteit. We zijn een verstedelijkt gebied en daar moeten we mee leren leven, is hun visie, maar er is veel mogelijk als men wil.'

Klimaatverandering is ook een kans

Er duiken ook nieuwe soorten op

dankzij de klimaatverandering. Veel vlinders zijn warmteminners en komen nu ineens wel in Vlaanderen voor: het kaasjeskruidkoppje bijvoorbeeld.

Wat kan de Vlaming zelf doen?

Hoeveel vlindersoorten er in je tuin aanwezig zijn, hangt ten eerste af van de landschapsomgeving van je tuin, daar kun je weinig aan veranderen. Ten tweede hangt het van je tuin zelf af. Het is belangrijk dat er enkele wilde inheemse planten in staan. Wilde bloemen zijn belangrijk, ook een hoekje met brandnetels. In het algemeen zouden onze tuinen er wat rommeliger moeten uitzien, dus geen gladgeschoren gazon.

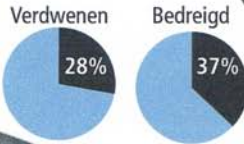
Succesverhalen

Het is niet alleen kommer en kwel. Er zijn ook enkele succesverhalen. De E17-parking in Waasmunster bijvoorbeeld bestaat langs beide zijden van de autosnelweg uit een

parkeergeedeelte en een groene woestijn zonder bloemen. Dankzij de inspanningen van vrijwilligers en Natuurpunt fladderden er op een van beide parkings nu heel wat vlinders rond, zelfs zeldzame exemplaren zoals bruin blauwtje, keizersmantel, de kleine paarlemoervlinder. Het was zo'n succes dat op de parking aan de overzijde hetzelfde zal gebeuren, en bij een gunstige evaluatie zullen alle parkings in Oost-Vlaanderen zo worden aangepakt.

Dagvlinders in Vlaanderen. Lannoo Campus, 542 blz., 39,99 euro.

Vlinders verdwijnen

28 procent van de dagvlinders in Vlaanderen (19 van de 67 inheemse soorten) is verdwenen en 37 procent (25 soorten) is min of meer bedreigd. Dat blijkt uit de nieuwe Vlaamse vlinderatlas.

Met dank aan 3800 liefhebbers

- Voluit heet het boek *Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie*.
- Het is van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (NBO), Natuurpunt en UCL-professor Hans Van Dyck en is uitgegeven bij LannooCampus.
- Het is gebaseerd op 780.000 waarnemingen, geleverd door 3800 vlinderliefhebbers.
- Vlinders vormen een barometer voor de natuur: als het goed gaat met vlinders, gaat het ook goed met het milieu, en omgekeerd.

Wat te doen?

- De bevindingen zijn zorgwekkend, maar de auteurs van het boek sommen 36 actiepunten op die het tij kunnen doen keren.
- Naast reservaten zijn ook verspreide natuurelementen zoals bloemrijke bermen, brede heggen en houtkanten belangrijk voor vlinders.
- Het Vlaams Parlement keurde in november 2012 een resolutie goed "betreffende het nemen van maatregelen ter bevordering van vlinders".

Zilveren maan

- Dit is een soort die bij een vorige analyse nog "zeer zeldzaam" was, maar die nu verdwenen is.
- Nog zo'n voorbeeld is het veenhooibeestje.

Citroenvlinder

- Sommige voorheen courante soorten zijn beduidend minder talrijk geworden, zoals de citroenvlinder.

Bruin blauwtje

- Er zijn ook soorten die hun verspreiding in Vlaanderen niet hebben kunnen uitbreiden, zoals het bruin blauwtje.
- Waarschijnlijk ligt dat aan regionale opwarming, soms in combinatie met gunstig beheer, zoals voor de kleine ijsvogelvlinder.

Argusvlinder

- Een extreem voorbeeld van een voorheen wijdverspreide graslandsoort die fors terrein heeft verloren, is de argusvlinder.
- Deze trend doet zich ook in Nederland en Engeland voor.

Heivlinder

- Sommige soorten die al langer aandachtsoorten zijn in natuurreservaten, blijven toch achteruitboeren.
- Dat geldt voor de heivlinder en het gentiaanblauwtje.
- Meer gerichte aandacht en bescherming zijn nodig.

Veldparelmoervlinder

- Op kleine schaal zijn er ook succesverhalen, dankzij de inzet van enthousiaste natuurschermers en verenigingen.
- Een voorbeeld is de veldparelmoervlinder in Balen-Lommel.
- Of de vlinderrijke parking naast de E17 in Waasmunster.

Bijlage 11: publicatie op website Natuurpunt

Vlinders in beweging (2): waar zijn onze vlinders heen?

Bericht uitgegeven door Natuurpunt Studie op maandag 24 juni 2013

Waar zijn onze vlinders heen? En wat kunnen we doen om ze terug te halen? Daarover gaat het boek “Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie” dat vandaag aan het publiek wordt voorgesteld. De achteruitgang van verschillende soorten in Vlaanderen is zorgwekkend, dat blijkt uit de nieuwe statistieken, kaarten en trends. Maar de kennis en ervaring om de zaken beter aan te pakken groeiden de jongste jaren gelukkig sterk.

Barometer voor de natuur

Het is weinig insecten gegeven maar dagvlinders beroeren mensen. Van in de oudheid al vormen zij het zinnebeeld van de ziel, de onsterfelijkheid, de verliefdheid en de onschuldigheid. Maar ook bij de wetenschap in dienst van natuurbehoud spelen dagvlinders in binnen- en buitenland in toenemende mate een centrale rol. Zij zijn de barometer voor de natuur. Het zijn erg gevoelige organismen die snel reageren op milieuveranderingen. Gaat het slecht met de dagvlinders? Dan is de natuur er ook vaak belabberd aan toe. Als fragiele zonnekloppers zijn ze bovendien erg gevoelig voor klimaatverandering. Ook de politiek heeft die signaalfunctie recent moeten erkennen: in november 2012 keurde het Vlaams parlement unaniem een resolutie goed betreffende “het nemen van maatregelen ter bevordering van vlinders”.

Ook de Argusvlinder ging sterk achteruit in Vlaanderen en kwam intussen als 'bedreigd' terecht op de Rode Lijst (Foto: Marc Herremans)

Citizen Science: 3900 vlinderliefhebbers maken nieuwe Vlaamse vlinderatlas

Het INBO, Natuurpunt Studie en de onderzoeksgroep van Prof. Van Dyck (UCL) voeren al jaren samen onderzoek naar vlinders. Met de vlinderatlas willen de auteurs – Dirk Maes (INBO), Wouter Vanreusel (Natuurpunt) en Hans Van Dyck (UCL) – niet alleen trends documenteren, ze willen ook de oorzaken beter begrijpen en stellen gepaste acties voor. Het resultaat van die samenwerking mag er wezen: we krijgen veel kennis en nieuwe inzichten op een toegankelijke manier voorgeschoteld, [samen met verhalen en ervaringen van vrijwilligers](#) en professionele natuurbeschermers van de Westhoek tot Voeren. Net boek is een schoolvoorbeeld van een publieksproject geworden: het werd gebaseerd op waarnemingen van meer dan 3900 mensen die meer dan 780.000 verspreidingsgegevens van vlinders hebben verzameld. Op basis van daarvan hebben de auteurs wetenschappelijke

analyses gemaakt over de toestand van de vlinders in Vlaanderen. Die ziet er niet bijzonder rooskleurig uit: van de 67 inheemse dagvlindersoorten zijn er 19 soorten (28%) verdwenen en 25 (37%) in min of meerdere mate bedreigd.

Aanbevelingen voor het beleid

Naast de verspreidingsevolutie van vlinders in Vlaanderen, vertaalden de auteurs wetenschappelijke kennis uit heel Europa naar de situatie bij ons. Die kennis vormt de basis voor de aanbevelingen: met geschikte maatregelen het landschap inrichten voor vlinders en specifieke zones beter leren beheren. De overheid en verenigingen als Natuurpunt doen al veel om het tij te keren, maar in dit geval is veel niet genoeg. De vlinderatlas reikt alle nodige kennis en inzichten aan voor meer, andere en vaak betere acties. Met aandacht voor nieuwe kansen en opportuniteiten, voor dagvlinders maar ook andere biodiversiteit. Natuurreservaten oprichten en gepast beheren is erg belangrijk, maar op zich niet voldoende om onze vlinders de wind in de rug te geven.

In het bredere Vlaamse landschap blijken vooral verspreide natuurelementen (zoals bloemrijke bermen, brede heggen en houtkanten) erg belangrijk voor deze kleurrijke insecten met vleugels van papier. Die fundamentele natuurkwaliteit van het landschap kan veel beter en vergt een innovatieve aanpak door de verschillende landgebruikers. De vlinderatlas bespreekt uitgebreid nieuwe kansen voor dagvlinders op industrieterreinen, in de stad, in landbouwgebied of op bermen langs wegen, maar ook hoe we het beheer van natuur- en bosgebieden beter kunnen afstemmen. De auteurs pleiten voor het opstellen van een doordacht actieplan om de situatie tegen 2020 beduidend te verbeteren.

2020 vormt immers een bijzondere mijlpaal voor het beleid. Dan wordt er afgerekend voor de internationale afspraken van de Verenigde Naties en de Europese Commissie over het stoppen van de teloorgang van de biodiversiteit. Maar tegen 2020 wil Vlaanderen ook uitmunten als economisch innovatieve, duurzame en sociale warme samenleving. Hoog tijd dus voor slimme actie en voor een heus vlindereffect!

Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie van het **Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)** en **Natuurpunt**, werd uitgegeven door **LannooCampus** en is [hier](#) verkrijgbaar.

Tekst: Hans Van Dyck (UCL)

Foto: Marc Herremans

Bijlage 12: publicatie op website Vilt.be

<http://www.vilt.be/hoe-kunnen-we-vlinders-terug-naar-vlaanderen-halen>

[Hoe kunnen we vlinders terug naar Vlaanderen halen?](#)

Waar zijn onze vlinders heen? En wat kunnen we doen om ze terug te halen? Daarover gaat het boek 'Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie', van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en Natuurpunt, uitgegeven door LannooCampus. In Vlaanderen zijn 19 van de 67 inheemse dagvlindersoorten (28%) verdwenen en 25 soorten (37%) zijn in min of meerdere mate bedreigd.

Het boek is een schoolvoorbeeld van een zogeheten citizen science project. Het is gebaseerd op waarnemingen van meer dan 3.900 mensen, die meer dan 780.000 verspreidingsgegevens van vlinders hebben bijgedragen. Op basis van deze massa gegevens hebben de auteurs van het boek wetenschappelijke analyses kunnen maken over de toestand van de vlinders in Vlaanderen. Die ziet er niet rooskleurig uit: hun achteruitgang is zorgwekkend en ernstiger dan in de meeste EU-lidstaten, zo blijkt uit de nieuwe statistieken, kaarten en trends.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, de dienst Studie van Natuurpunt en de onderzoeksgroep van professor Van Dyck (UCL) voeren al jaren samen onderzoek naar vlinders. Met dit boek wilden de auteurs – Dirk Maes (INBO), Wouter Vanreusel (Natuurpunt) en Hans Van Dyck (UCL) – niet alleen de trends documenteren, maar ook de oorzaken beter begrijpen om gepaste acties voor te stellen. Het resultaat van die samenwerking is een rijkelijk geïllustreerd boek dat veel kennis en nieuwe inzichten op een toegankelijke manier presenteert, samen met verhalen en ervaringen van vrijwilligers en professionele natuurbeschermers van de Westhoek tot Voeren.

Vlinders vormen een barometer voor de natuur. Het zijn erg gevoelige organismen die snel reageren op milieuveranderingen. Gaat het slecht met de dagvlinders, dan is de natuur er ook vaak belabberd aan toe. Als fragiele zonnekloppers zijn ze ook erg gevoelig voor klimaatverandering. Ook politiek leeft hun signaalfunctie. In november 2012 keurde het Vlaams parlement unaniem een resolutie goed “betreffende het nemen van maatregelen ter bevordering van vlinders”.

Naast de evolutie van de verspreiding van vlinders in Vlaanderen hebben de auteurs wetenschappelijke kennis uit heel Europa vertaald naar de situatie hier. Die kennis vormt de basis voor de aanbevelingen over geschikte maatregelen om het landschap beter in te richten voor vlinders. Overheid en verenigingen doen weliswaar al veel om de natuur te beschermen, maar bijkomende maatregelen dringen zich volgens het boek op. De auteurs pleiten voor het opstellen van een doordacht actieplan om de situatie tegen 2020 beduidend te verbeteren. Het

laatste hoofdstuk van het boek stelt 36 concrete acties voor met betrekking tot het natuur- en milieubeleid, onderzoek, educatie en communicatie.

Natuurreservaten oprichten en gepast beheren blijft erg belangrijk, zo leren we, maar is alleen niet voldoende om het tij te keren voor vlinders. [Vooral verspreide natuurelementen zoals bloemrijke bermen](#), brede heggen en houtkanten in het Vlaamse landschap blijken erg belangrijk voor deze kleurrijke insecten.

Net als bijen, hebben dagvlinders nood aan veel wilde bloemen om zich met nectar te voeden. Het nectaraanbod is in ons landschap echter sterk afgenomen. Geschikt beheer van individuele percelen binnen en buiten natuur- en bosgebied is belangrijk, maar er is volgens de auteurs nood aan een landschappelijke aanpak. Individuele natuurgebieden liggen nog vaak geïsoleerd. In lijn met het Europees natuurbeleid dient gewerkt te worden aan een groene infrastructuur in het Vlaamse landschap.

Een verbetering van de basisnatuurkwaliteit van het landschap vergt een innovatieve aanpak samen met verschillende landgebruikers. Het boek bespreekt uitgebreid nieuwe kansen voor dagvlinders op industrieterreinen, in de stad, in tuinen, in landbouwgebied of op bermen langs wegen. Hoe beheerders van natuur- en bosgebieden hun beheer kunnen afstemmen, krijgt ook veel aandacht.

Vanaf 25 juni is het boek beschikbaar via de winkel van Natuurpunt of in de betere boekenzaak.

Bijlage 13: publicatie op website Belga (msn)

<http://nieuws.be.msn.com/binnenland/3900-vlinderliefhebbers-schrijven-nieuwe-vlaamse-vlinderatlas>

nieuws

21/6/2013 05:21 | Door Belga, www.belga.be

3.900 vlinderliefhebbers schrijven nieuwe Vlaamse "vlinderatlas"

De nieuwe Vlaamse "vlinderatlas" is gebaseerd op 780.000 waarnemingen, aangeleverd door 3.900 vlinderliefhebbers. De situatie van vlinders in Vlaanderen is niet rooskleurig: 28 pct van de dagvlinders is verdwenen en 37 pct is in meer of mindere mate bedreigd. Dat melden het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Natuurpunt en uitgeverij Lannoo Campus.

Voor het boek "Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie", maakten de auteurs wetenschappelijke analyses over de toestand van de vlinders in Vlaanderen. "Die zien er niet rooskleurig uit: 19 van de 67 inheemse dagvlindersoorten (28 pct) zijn verdwenen, 25 soorten (37 pct) zijn in min of meerdere mate bedreigd", aldus Koen van Muylem (INBO). "Hun achteruitgang is zorgwekkend, zo blijkt uit de nieuwe statistieken, kaarten en trends. Maar de kennis en ervaring om de zaken beter aan te pakken groeiden de jongste jaren gelukkig sterk." In november 2012 keurde het Vlaams parlement unaniem een resolutie goed "betreffende het nemen van maatregelen ter bevordering van vlinders". De auteurs vertaalden wetenschappelijke kennis uit Europa naar de situatie hier. "Die kennis vormt de basis voor de aanbevelingen over geschikte maatregelen om het landschap beter in te richten voor vlinders en specifieke zones beter te beheren." Het terugdringen van het pesticidgebruik is goed, maar bijkomende maatregelen dringen zich op. Vooral verspreide natuurelementen, zoals bloemenrijke bermen of brede heggen en houtkanten, blijken belangrijk te zijn. Om het tij tegen 2020 te keren, worden 36 actiepunten opgesomd. Voorbeelden van succesverhalen zijn: de veldparelmoervlinder in Balen-Lommel, [de ontwikkeling van een vlinderrijke parking langs de E17 in Waasmunster](#), herstel gentiaanblauwtje op militair domein Kamp Beverloo of gericht beheer voor het groentje en de aardbeivlinder in de Gulke Putten in Beernem.

Bijlage 14: publicatie op website Politics

<http://www.politics.be/persmededelingen/35887>

Natuurpunt : Waar zijn onze vlinders heen?

(21/06/2013) 3900 vlinderliefhebbers schrijven mee aan nieuwe Vlaamse vlinderatlas

Brussel, 24 juni 2013 – Waar zijn onze vlinders heen? En wat kunnen we doen om ze terug te halen? Daarover gaat het boek “Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie”, van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en Natuurpunt, uitgegeven door LannooCampus. Het boek dat maandag wordt voorgesteld in het Vlaams Parlement is een schoolvoorbeeld van een zogeheten citizen science project. Het is gebaseerd op waarnemingen van meer dan 3.900 mensen, die meer dan 780.000 verspreidingsgegevens van vlinders hebben bijgedragen. Op basis van deze massa gegevens hebben de auteurs van het boek wetenschappelijke analyses kunnen maken over de toestand van de vlinders in Vlaanderen. Die zien er niet rooskleurig uit: 19 van de 67 inheemse dagvlindersoorten (28%) is verdwenen, 25 soorten (37%) zijn in min of meerdere mate bedreigd. Hun achteruitgang is zorgwekkend, zo blijkt uit de nieuwe statistieken, kaarten en trends. Maar de kennis en ervaring om de zaken beter aan te pakken groeiden de jongste jaren gelukkig sterk.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, de Dienst Studie van Natuurpunt en de onderzoeksgroep van Prof. Van Dyck (UCL) voeren al jaren samen onderzoek naar vlinders. Met dit boek wilden de auteurs – Dirk Maes (INBO), Wouter Vanreusel (Natuurpunt) en Hans Van Dyck (UCL) – niet alleen de trends documenteren, maar ook de oorzaken beter begrijpen om gepaste acties voor te stellen. Het resultaat van die samenwerking is een rijkelijk geïllustreerd boek dat veel kennis en nieuwe inzichten op een toegankelijke manier presenteert, samen met verhalen en ervaringen van vrijwilligers en professionele natuurbeschermers van de Westhoek tot Voeren.

Barometer voor de natuur

Het is weinig insecten gegeven, maar dagvlinders beroeren mensen. Reeds van in de oudheid

vormen zij het zinnebeeld van de ziel, de onsterfelijkheid, de verliefdheid en onschuld. Maar ook bij de wetenschap in dienst van natuurbehoud spelen dagvlinders in binnen- en buitenland een centrale rol. Zij vormen een barometer voor de natuur. Het zijn erg gevoelige organismen die snel reageren op milieuveranderingen. Gaat het slecht met de dagvlinders, dan is de natuur er ook vaak belabberd aan toe. Als fragiele zonnekloppers zijn ze ook erg gevoelig voor klimaatverandering. Ook politiek leeft deze signaalfunctie. In november 2012 keurde het Vlaams parlement unaniem een resolutie goed “betreffende het nemen van maatregelen ter bevordering van vlinders”.

Aanbevelingen voor het beleid

Naast de evolutie van de verspreiding van de vlinders in Vlaanderen hebben de auteurs wetenschappelijke kennis uit heel Europa vertaald naar de situatie hier. Die kennis vormt de basis voor de aanbevelingen over geschikte maatregelen om het landschap beter in te richten voor vlinders en specifieke zones beter te beheren. Er gebeurt al veel door de overheid en door verenigingen om de natuur te beschermen, denk maar aan het lopende proces van de Instandhoudingsdoelstellingen, het beschermen en beheren van natuurgebieden en het actieplan van de Vlaamse regering voor het terugdringen van het pesticidgebruik. Bijkomende maatregelen dringen zich echter op: dit boek biedt alle nodige kennis en inzichten voor meer, andere en soms betere acties. De auteurs richten zich uitgebreid op nieuwe kansen en opportuniteiten voor dagvlinders en andere biodiversiteit. Natuurreservaten oprichten en gepast beheren blijft erg belangrijk, maar is alleen niet voldoende om het tij te keren voor vlinders.

[Vooral verspreide natuurelementen \(bv. bloemrijke bermen, brede heggen en houtkanten, enz.\) in het bredere Vlaamse landschap blijken erg belangrijk voor deze kleurrijke insecten.](#)

Die basisnatuurkwaliteit van het landschap kan veel beter en vergt een innovatieve aanpak samen met verschillende landgebruikers. Het boek bespreekt uitgebreid nieuwe kansen voor dagvlinders op industrieterreinen, in de stad, in tuinen, in landbouwgebied of op [bermen langs wegen](#). Hoe beheerders van natuur- en bosgebieden hun beheer kunnen afstemmen krijgt uiteraard ook veel aandacht. De auteurs pleiten voor het opstellen van een doordacht actieplan om de situatie tegen 2020 beduidend te verbeteren. Voor het beleid vormt 2020 een bijzondere tijdshorizont. Dan wordt er afgerekend voor de internationale afspraken van de Verenigde Naties en de Europese Commissie over het stoppen van de teloorgang van

Dossier E17-parking Waasmunster - pilootproject Oost-Vlaanderen gefaseerd maaibeheer

biodiversiteit. Maar tegen 2020 wil Vlaanderen ook uitmunten als een economisch innovatieve, duurzame en sociale warme samenleving. Tijd voor slimme actie en voor een heus vlindereffect!

Bijlage 15: publicatie op website Knack

<http://www.knack.be/belga-algemeen/3-900-vlinderliefhebbers-schrijven-nieuwe-vlaamse-vlinderatlas/article-4000333647468.htm>

[Knack.be](#) » [Belga Algemeen](#) » **3.900 vlinderliefhebbers schrijven nieuwe Vlaamse "vlinderatlas"**

3.900 vlinderliefhebbers schrijven nieuwe Vlaamse "vlinderatlas"

vrijdag 21 juni 2013 om 16u21

(Belga) De nieuwe Vlaamse "vlinderatlas" is gebaseerd op 780.000 waarnemingen, aangeleverd door 3.900 vlinderliefhebbers. De situatie van vlinders in Vlaanderen is niet rooskleurig: 28 pct van de dagvlinders is verdwenen en 37 pct is in meer of mindere mate bedreigd. Dat melden het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Natuurpunt en uitgeverij Lannoo Campus.

3.900 vlinderliefhebbers schrijven nieuwe Vlaamse "vlinderatlas"

Voor het boek "Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie", maakten de auteurs wetenschappelijke analyses over de toestand van de vlinders in Vlaanderen. "Die zien er niet rooskleurig uit: 19 van de 67 inheemse dagvlindersoorten (28 pct) zijn verdwenen, 25 soorten (37 pct) zijn in min of meerdere mate bedreigd", aldus Koen van Muylem (INBO). "Hun achteruitgang is zorgwekkend, zo blijkt uit de nieuwe statistieken, kaarten en trends. Maar de kennis en ervaring om de zaken beter aan te pakken groeiden de jongste jaren gelukkig sterk." In november 2012 keurde het Vlaams parlement unaniem een resolutie goed "betreffende het nemen van maatregelen ter bevordering van vlinders". De auteurs vertaalden wetenschappelijke kennis uit Europa naar de situatie hier. "Die kennis vormt de basis voor de aanbevelingen over geschikte maatregelen om het landschap beter in te richten voor vlinders en specifieke zones beter te beheren." Het terugdringen van het pesticidgebruik is goed, maar bijkomende maatregelen dringen zich op. Vooral verspreide natuurelementen, [zoals bloemenrijke bermen](#) of brede heggen en houtkanten, blijken belangrijk te zijn. Om het tij tegen 2020 te keren, worden 36 actiepunten opgesomd. Voorbeelden van succesverhalen zijn: de veldparelmoervlinder in Balen-Lommel, [de ontwikkeling van een vlinderrijke parking langs de E17 in Waasmunster](#), herstel gentiaanblauwtje op militair domein Kamp Beverloo of gericht beheer voor het groentje en de aardbeivlinder in de Gulke Putten in Beernem. (Belga)

Bijlage 16: publicatie door Natuurpunt Zuid-Waasland (deel 1)

Afdeling Zuid-Waasland natuurpunt

Nieuw: Vlaamse 'vlinderatlas'

3.900 vlinderliefhebbers schrijven nieuwe Vlaamse "vlinderatlas"

vrijdag 21 juni 2013

(Belga) De nieuwe Vlaamse "vlinderatlas" is gebaseerd op 780.000 waarnemingen, aangeleverd door 3.900 vlinderliefhebbers. De situatie van vlinders in Vlaanderen is niet rooskleurig: 28 pct van de dagvlinders is verdwenen en 37 pct is in meer of mindere mate bedreigd. Dat melden het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Natuurpunt en uitgeverij Lannoo Campus.

Voor het boek "Dagvlinders in Vlaanderen: Nieuwe kennis voor betere actie", maakten de auteurs wetenschappelijke analyses over de toestand van de vlinders in Vlaanderen. "Die zien er niet rooskleurig uit: 19 van de 67 inheemse dagvlinderssoorten (28 pct) zijn verdwenen, 25 soorten (37 pct) zijn in min of meerdere mate bedreigd", aldus Koen van Muylem (INBO). "Hun achteruitgang is zorgwekkend, zo blijkt uit de nieuwe statistieken, kaarten en trends. Maar de kennis en ervaring om de zaken beter aan te pakken groeiden de jongste jaren gelukkig sterk." In november 2012 keurde het Vlaams parlement unaniem een resolutie goed "betreffende het nemen van maatregelen ter bevordering van vlinders". De auteurs vertaalden wetenschappelijke kennis uit Europa naar de situatie hier. "Die kennis vormt de basis voor de aanbevelingen over geschikte maatregelen om het landschap beter in te richten voor vlinders en specifieke zones beter te beheren." Het terugdringen van het pesticidengebruik is goed, maar bijkomende maatregelen dringen zich op. Vooral verspreide natuurelementen, zoals bloemenrijke bermen of brede heggen en houtkanten, blijken belangrijk te zijn. Om het tij tegen 2020 te keren, worden 36 actiepunten opgesomd. Voorbeelden van succesverhalen zijn: de veldparelmoervlinder in Balen-Lommel, de ontwikkeling van een vlinderrijke parking langs de E17 in Waasmunster, herstel gentiaanblauwtje op militair domein Kamp Beverloo of gericht beheer voor het groentje en de aardbeivlinder in de Gulke Putten in Beernem. (Belga)

nr: 4 - 2013 23

Bijlage 17: publicatie door Natuurpunt Zuid-Waasland (deel 2)

natuurpunt Afdeling Zuid-Waasland

Persvoorstelling boek 24/6/2013 "Dagvlinders in Vlaanderen"

E17-parking Waasmunster door auteurs uitgekozen als model-voorbeeld voor initiatief van vrijwilligers én als enig project toegelicht tijdens de persvoorstelling!

DE STANDAARD
MAANDAG 24 JUNI 2013

Succesverhalen

Het is niet alleen kommer en kwel. Er zijn ook enkele succesverhalen. De E17-parking in Waasmunster bijvoorbeeld bestaat langs beide zijden van de autosnelweg uit een parkeergedeelte en een groene woestijn zonder bloemen. Dankzij de inspanningen van vrijwilligers en Natuurpunt fladderen er op een van beide parkings nu heel wat vlinders rond, zelfs zeldzame exemplaren zoals bruin blauwtje, keizersmantel, de kleine paarle-moervlinder. Het was zo'n succes dat op de parking aan de overzijde hetzelfde zal gebeuren, en bij een gunstige evaluatie zullen alle parkings in Oost-Vlaanderen zo worden aangepakt.

Dagvlinders in Vlaanderen. Lannoo Campus. 542 blz., 39.99 euro.

De drie auteurs van het boek samen met Ortwin Hoffmann

24 Nieuwsbrief